

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ
УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»
для студентів заочної форми навчання**

**Харків
2013**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ
УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО»**

**ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»**

(галузь знань 0304 «Право»,
освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»,
напрямок підготовки 6.030401 «Правознавство»)

для студентів заочної форми навчання

Харків

2013

Плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для студентів заочної форми навчання / Уклад.: О. А. Гриценко, В. В. Броницька, О. О. Набатова. – Х. : Нац. університет «Юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого», 2013. –

У к л а д а ч : О. А. Гриценко,
В. В. Броницька,
О. О. Набатова.

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою академії
(протокол № від)*

1. ЗАГАЛЬНІ ПОРАДИ ДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ І ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Економічна теорія - це суспільна наука, вивчення якої дозволяє майбутнім правознавцям зрозуміти об'єктивну основу виникнення правових явищ. Предметом навчальної дисципліни є відносини між людьми, що виникають в процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Ці економічні відносини регулюються об'єктивними економічними законами і реалізуються через економічну поведінку суб'єктів, які приймають рішення в умовах необмежених потреб і обмежених ресурсів. Економічна поведінка суб'єктів здійснюється в межах правового поля, норми якого повинні відповідати інтересам та цілям суспільства.

В процесі вивчення курсу студенти пізнають загальні основи економічного розвитку, основні етапи розвитку економічної теорії як науки, основи функціонування ринкової економіки; основні теоретичні засади мікроекономіки; основи макроекономічних закономірностей. На основі вивчення курсу студенти зможуть вільно орієнтуватися в основних напрямках економічної та соціальної політики держави. В процесі вивчення курсу студенти навчатися користуватися сучасною науковою літературою, статистичними довідниками, та зможуть надавати конкретні рекомендації щодо удосконалення правових форм регулювання економічних процесів; використовувати набуті знання в діяльності юридичних служб підприємств.

Курс економічної теорії складається з трьох розділів: основи економічної теорії та функціонування ринкової економіки, мікроекономіки, макроекономіки. На семінарські заняття виносяться три теми, які узагальнюють основні питання трьох частин курсу. Наприкінці методичних рекомендацій надані питання, що виносяться на залік.

Кращій підготовці до занять і більш глибокому засвоєнню навчального матеріалу сприяє виконання завдань для самостійної роботи: формулювання

відповідей на теоретичні і тестові запитання для самоконтролю, розв'язання практичних завдань, підготовка рефератів, опрацювання рекомендованої літератури.

2. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ЯК НАУКА. ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ.

План

1. Предмет, методи та функції економічної теорії. Взаємозв'язок економічної теорії, економічної політики та права.
2. Сучасні економічні системи, їх класифікація та специфічні риси. Трансформаційна економіка та моделі переходу до ринку.
3. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки. Основні поняття, сутність, функції та структура ринкової економіки.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що вивчає економічна теорія?
2. Яким чином економічна теорія пов'язані із правовими науками?
3. За якими ознаками класифікуються економічні системи?
4. Які основні трансформації здійснювалися в Україні при переході до ринкової економіки?
5. Які основні поняття та закони притаманні ринковій економіці?
6. Які негативні риси притаманні ринковій економіці?

Практичне завдання

1. Проведіть класифікацію основних типів економічних систем (традиційної, адміністративно-командної, ринкової та змішаної) за

критеріями основний чинник виробництва, переважні галузі виробництва, етап технологічного розвитку, основні форми власності, суб'єкти господарювання, основне протиріч системи, спосіб вирішення основних питань економіки.

Тестові питання

1. *Якщо ми говоримо про обмеженість ресурсів, ми маємо на увазі:*

- а) в країні існує дефіцит виробництва деяких товарів;
- б) неможливість задоволення людських потреб;
- в) встановлення цін на товари споживчого попиту;
- г) існує протиріч між наявністю ресурсів та потребами економічних суб'єктів.

2. *Яке з визначень точніше передає сутність предмета економічної теорії?*

- а) наука про збільшення багатства в країні на різних стадіях її розвитку;
- б) наука про відносини у суспільстві з приводу раціонального використання обмежених ресурсів;
- в) наука про управління підприємствами для досягнення максимального прибутку;
- г) наука про вибір ефективної державної політики для вирішення актуальних соціальних проблем.

3. *За допомогою якого механізму вирішується протиріччя між споживачем та виробником в ринковій економіці?*

- а) державного контролю за цінами;
- б) шляхом зниження попиту;
- в) ринкової конкуренції;
- г) зниження пропозиції.

2. *Яке групування функцій ринку є правильним?*

- а) стимулююча та інформаційна;
- б) інформаційна та регулятивна;
- в) інформаційна, регулятивна, стимулююча, інтегруюча;
- г) антимонопольна, інформаційна, стимулююча.

4. *Які наслідки належать до «провалів» ринку?*

- а) високий рівень ринкової конкуренції;
- б) матеріальна зацікавленість ринкових суб'єктів;
- в) різка диференціація доходів; соціальне розшарування населення;
- г) свобода підприємництва.

5. За яких умов крива попиту зміщується вліво?

- а) збільшення доходів населення;
- б) зростання податків на доходи населення;
- в) виникнення нових потреб;
- г) збільшення витрат на підприємницьку діяльність.

Список рекомендованої літератури

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 144 с.

Економічна теорія: Макроекономіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.

Методичні поради до самостійної роботи при підготовці до семінарського заняття

При підготовці до першого питання треба звернути увагу на визначення предмету економічної теорії, яка вивчає економічні відносини між людьми з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Ці відносини регулюються об'єктивними економічними закономірностями, які, на відміну від правових законів, не створюються людьми. Зверніть увагу на те, що економічні закони визначають принципи поведінки господарюючих суб'єктів – домогосподарств, фірми, держави. На основі визначення предмету економічної теорії вам стане зрозумілим, що правові норми та закони повинні відповідати об'єктивним параметрам економічного розвитку. Важливо уявити, що економічна теорія, як будь-яка інша суспільна наука, виконує такі функції: *пізнавальну* (визначає та

досліджує коло економічних категорій), *методологічну* (надає як економічним так і іншим суспільним наукам, зокрема правовій, можливість зрозуміти та дослідити їхні явища та процеси), *виховну* (сприяє формуванню світорозуміння), *практичну* (реалізується в поведінці всіх суб'єктів економіки). Важливо зрозуміти, що пізнання економічних відносин відбувається за допомогою методів, які мають як загальний (вони використовуються і для пізнання правових явищ), так і специфічний характер.

При вивченні другого питання необхідно, перш за все, зрозуміти, що економіка складається із взаємопов'язаних елементів, зміст яких визначається певним етапом розвитку. Слід чітко уявити суттєві ознаки *традиційної, адміністративно-командної, ринкової та змішаної економіки*. Особливо зверніть увагу на роль відносин власності при характеристиці економічних систем. Важливо з'ясувати питання: яким чином здійснювалася трансформація української економіки (приватизація, лібералізація, демонополізація) при переході від адміністративно-командної до ринкової економічної системи? Обґрунтуйте роль правових норм в здійсненні трансформаційної перебудови української економіки.

При вивченні третього питання зверніть увагу на загальні умови виникнення ринку, його функції та недоліки («провали»). Треба зрозуміти, що ринкова економіка функціонує на основі законів попиту та пропозиції. Тим самим можна буде збагнути механізм досягнення ринкової рівноваги. При розгляді питання про інфраструктуру необхідно з'ясувати елементи, з яких вона складається. Особливу увагу зверніть на місце правової інфраструктури для нормального функціонування ринкової економіки.

Тема 2. ФІРМА В СИСТЕМІ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

План

1. Фірма: сутність та функції. Теорії фірми. Види фірм.
2. Ресурси фірми. Капітал фірми. Основний і оборотний капітал. Інтелектуальний, людський, структурний капітал.
3. Кругооборот та оборот капіталу. Зношування основного капіталу. Амортизація.
4. Рівновага фірми як виробника. Поняття ізокванти та ізокошти.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Розкрийте поняття фірми. Які функції вона виконує в ринковій системі?
2. Порівняйте види фірм за різними критеріями.
3. Чим вирізняються ресурси фірми та її капітал ?
4. Розкрийте поняття основного та оборотного капіталу.
5. У чому сутність інтелектуального, людського, структурного капіталу?
4. Чим вирізняються кругооборот та оборот капіталу?
5. Які існують види зношування основного капіталу?
6. У чому полягає рівновага фірми як виробника? Розкрийте поняття ізокванти та ізокошти.

Практичні завдання

1. Надайте опис свого підприємства (фірми, установи) за такими ознаками: техніко-технологічні відносини, організаційно-економічні, відносини власності, правові, соціальні.
2. Фірма використовує три верстати, що купувала за ціною 5000 доларів кожен. На поточний час нова ціна такого ж самого верстата становить 2000 доларів. Який знос основного капіталу відбувся? Яка сучасна вартість верстатів на фірмі?

Тестові запитання

1. Які функції фірми не є обов'язковими у ринковій системі?

- а) виробнича;
- б) соціальна;
- в) благодійна;
- г) комерційна.

2. Найбільша кількість ресурсів, як правило, є

- а) при партнерстві;
- б) за умов одноосібного володіння;
- в) у корпорації.

3. Який з капіталів повністю переносить свою вартість на кінцеву продукцію?

- а) людський капітал;
- б) структурний капітал;
- в) основний капітал;
- г) оборотний капітал.

4. До якого виду капіталу належить капітал, що має такі ознаки:

- а) повністю використовується в одному виробничому циклі;
- б) не має зносу;
- в) свою вартість повністю переносить на готову продукцію;
- г) натуральна форма в процесі виробництва змінюється.

Список рекомендованої літератури

Економічна теорія: Макроекономіка: Підручник / За ред. В.М. Тарасевича. – К.: Знання, 2012. – 206 с.

Мікроекономіка [Текст] : навч.посібник/ О.В. Носова. - Х.: ХДУХТ, 2010. – 200 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко.– Х. : Право, 2008.– 448 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 144 с.

Методичні поради до самостійної роботи при підготовці до семінарського заняття

При розгляді першого питання, перш за все, необхідно виявити специфічні ознаки фірми як об'єднання власників ресурсів та підприємства, яке поєднує самі ресурси. Тим самим стане зрозумілим їх різна економічна природа та функції в ринковій економіці. Зверніть увагу на те, що існуючі теорії з різних підходів (*технологічного, контрактного, еволюційного, стратегічного, економіко-організаційного та психологічно-менеджерального*) характеризують суттєві риси фірми. Важливим для розуміння діяльності фірми є їхня класифікація (*за формою власності, за способом утворення, за організаційно-правовому характеру функціонування, розміром*). Слід звернути увагу на те, що фірма має *внутрішнє та зовнішнє середовище*, що визначається різними чинниками та умовами її функціонування. Важливо зрозуміти, що фірмі для її діяльності необхідні *ресурси*, які розподіляється на матеріальні, товарні, монетарні, трудові та нематеріальні. Останні набувають особливо важливого значення в сучасних умовах. Не слід плутати ресурси та *капітал фірми*, який складається із сукупності ресурсів у вартісній формі. Потрібно зрозуміти, що фірма не може функціонувати тільки на основі свого *власного капіталу* (кошти засновників та нерозподілений прибуток), а тому завжди використовує *запозичений капітал*, який формується із кредиторської заборгованості та кредитів банків. У процесі функціонування фірми капітал змінює свою форму відповідно до стадій його кругообороту. Треба чітко виокремлювати такі функціональні форми капіталу, як грошовий, виробничий, товарний. Кожний із них має свої специфічні ознаки і виконує особливу роль в господарській діяльності фірми. Найскладнішим для цієї теми є з'ясування питання: яким чином фірма досягає рівноваги на ринку. Для цього потрібно розібратися, що таке ізокванта (варіанти комбінування ресурсів) та ізокошта (можливості комбінування ресурсів відповідно до її бюджету). Якщо побудувати графік (його можна знайти в підручнику) кривої ізокванти та прямої ізокошти, то в точці дотику ми отримуємо максимально ефективну комбінацію ресурсів.

Тема 3. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ. ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

План

1. Необхідність державного регулювання економіки. Функції держави у змішаній економіці.
2. Грошово-кредитна політика: цілі, інструменти, види.
3. Поняття, цілі та інструменти фіскальної політики.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки. Назвіть і поясніть “провали” ринку.
2. Розкрийте економічні функції держави в умовах змішаної економіки.
3. Назвіть цілі та інструменти фіскальної політики. Як здійснюється стимулююча та стримуюча фіскальна політика?
4. У чому полягає сутність грошово-кредитної політики? Назвіть її цілі та інструменти.
5. Поясніть вплив на економіку політики «дешевих» грошей та політики «дорогих» грошей.

Практичні завдання

1. Розподіліть економічні функції, що виконує держава у змішаній економіці на три групи: підтримуючі (спрямовані на підтримку функціонування ринку), компенсаторні (мають на меті компенсацію недоліків або усунення негативних наслідків функціонування ринку) та регулюючі (спрямовані на регулювання економічних та соціальних відносин з метою реалізації певних цілей).
2. Припустимо, що в економіці має місце: а) тривала інфляція; б) тривале падіння виробництва та зростання безробіття. Якими будуть ваші

рекомендації уряду та центральному банку для стабілізації економічної ситуації в обох випадках.

Тестові питання

1. Завданнями державного регулювання сучасної ринкової економіки є:

- а) модифікація ринкового механізму;
- б) послаблення конкуренції;
- в) справедливий розподіл доходу;
- г) контроль над рівнем зайнятості та інфляції.

2. Стимулююча фіскальна політика припускає:

- а) підвищення рівня оподаткування і скорочення державних витрат;
- б) скорочення і податкових надходжень, і державних витрат;
- в) зростання податків і більш високий рівень державних витрат;
- г) зниження податків і збільшення рівня державних витрат.

3. Які з наведених комбінацій є інструментами грошової політики, що використовуються Центральним банком у звичайних випадках:

- а) надання позичок комерційним банкам;
- б) емісія банкнот і зміна норми обов'язкових резервів;
- в) операції на відкритому ринку, зміна облікових ставок і зміна норми обов'язкових резервів;
- г) політика дисконтних ставок, зміна норми обов'язкових резервів і вибірковий контроль над споживчими та іпотечними кредитами.

4. Якщо Центральний банк приймає рішення зменшити пропозицію грошей, він може:

- а) купити державні облігації на відкритому ринку.
- б) зменшити облікову ставку.
- в) збільшити норму обов'язкових резервів.
- г) усі попередні відповіді вірні.

Список рекомендованої літератури

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.

Економічна теорія: Макроекономіка [Текст] : підруч. / за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 144 с.

Методичні поради до самостійної роботи при підготовці до семінарського заняття

При вивченні першого питання особливу увагу треба зосередити на «провалах» ринку, які викликають необхідність державного втручання в економіку, а саме: нездатності протистояти макроекономічній нестабільності, виробляти суспільні блага, схильності до монополізації, неспроможності регулювати негативні зовнішні ефекти, відсутності системи соціального захисту населення. У зв'язку з цим слід розглянути такі економічні функції держави: формування правових засад функціонування економіки, захист конкуренції, розробка політики соціально-економічного розвитку країни, перерозподіл доходів, вплив на розміщення ресурсів, макроекономічна стабілізація.

При розгляді другого питання слід засвоїти, що грошово-кредитна політика – це сукупність заходів центрального банку, спрямованих на зміну обсягів грошової маси і кредиту, рівня процентних ставок з метою регулювання загальногосподарської кон'юнктури. Важливо уявити, що в умовах економічного спаду та безробіття монетарна політика орієнтується на здешевлення кредиту (політика «дешевих грошей»), а в період інфляції – на зменшення доступності кредиту (політика «дорогих грошей»). Це відбувається за рахунок зміни відсоткової ставки внаслідок зміни центральним банком обсягів грошової маси (при розширенні грошової маси в обігу відсоткова ставка знижується, і навпаки) за допомогою інструментів грошово-кредитної політики (операцій з цінними паперами, зміни облікової ставки, норми обов'язкового резервування).

При вивченні третього питання слід уявити, що фіскальна (бюджетно-податкова) політика – це заходи уряду щодо зміни державних витрат, оподаткування і стану державного бюджету, спрямовані на

забезпечення повної зайнятості, рівноваги платіжного балансу й економічного зростання при виробництві неінфляційного ВВП. Особливу увагу приділити інструментам стимулюючої та стримуючої фіскальної політики, а також їх короткостроковим і довгостроковим наслідкам.

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ажнюк, М. О. Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб. / М. О. Ажнюк, О. С. Передрій. – К. : Знання, 2008. – 368 с.

Воробйов, Є. М. Економічна теорія. Модульний курс [Текст] : навч. посіб. для студ-тів вищ. навч. закл.; 2-ге вид. / Є. М. Воробйов. – Х. : Торсінг плюс, 2009. – 320 с.

Дзюбик С. Д. Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб.; 2-ге вид. / С. Д. Дзюбик, О. С. Ривак. – К. : Знання, 2008. – 491 с.

Економічна теорія: політекономія [Текст] / за ред. В. Д. Базилевича – К. : Знання-Прес, 2007. – 719 с.

Економічна теорія: Макроекономіка [Текст] : підруч. / за ред. В.М. Тарасевича. – К. : Знання, 2012. – 206 с.

Мікроекономіка [Текст] : навч. посіб. / О. В. Носова. - Х. : ХДУХТ, 2010. – 200 с.

Основи економічної теорії [Текст] : навч. посіб. / за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинської. – К. : Каравела, 2008. – 448 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2008. – 448 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за ред. О. О. Мамалуя – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 480 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенка. – 3-тє вид. – Київ : ЦУЛ, 2003. – 540 с.

Основи економічної теорії [Текст] : підруч. / за наук. ред. проф. В. Г. Федоренка. – К. : Алерта, 2007. – 519 с.

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах [Текст]: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. – Х. : Право, 2010. – 144 с.

Петруня, Ю. Е. Основы экономической теории [Текст] : учеб. пособие / Ю. Е. Петруня, А. А. Задоя. – К. : Знання, 2008. – 420 с.

Політична економія [Текст] : навч. посіб. / Н. Є. Горбенко, М. І. Дмитренко, І. Ю. Кочума. – К. : УБС НБХ, 2009. – 408 с.

Савченко А. Г. Макроекономіка : підручник / А. С. Савченко. – 2-ге вид. – К. : КНЕУ, 2007. – 442 с.

4. ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

ОФІЦІЙНІ САЙТИ

‣ portal.rada.gov.ua Офіційний веб-портал Верховної Ради України. На сайті містяться Конституція України, законодавство, законопроекти. Тут можна отримати інформацію про пленарні засідання, депутатський корпус. На сайті є посилання до сайтів Парламентів закордонних країн, сторінки депутатських фракцій та груп, міжнародні парламентські інститути.

‣ www.president.gov.ua Офіційне інтернет-представництво Президента України.

‣ <http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал пропонує офіційну інформацію Уряду України, статистику.

‣ <http://www.me.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

‣ <http://www.minfin.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства фінансів України поряд з іншою офіційною інформацією пропонує відвідувачам бюджет України, дослідження та огляди, публікації, закони, укази Президента, Постанови Кабінету Міністрів, скорочений зміст журналу “Фінанси України”.

‣ <http://www.mon.gov.ua> Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

‣ <http://radakmu.org.ua> Сайт Ради підприємців України при КМУ. На сайті створені форуми для обговорення різноманітних тем. Сайт має каталог посилань до інших ресурсів Інтернет, які включають до себе державні органи влади, громадські організації та компанії України, активно залучені до процесів розвитку підприємництва в країні.

‣ <http://www.bank.gov.ua> Офіційне інтернет-представництво Національного банку України. На сайті можна знайти інформацію про банківську систему, основні заходи грошово-кредитної політики, основні

макроекономічні показники економічного та соціального стану України, статистичну інформацію (баланс НБУ, об'єми грошової маси, відсоткові ставки рефінансування комерційних банків, монетарні показники України, тенденції), інформацію про Платіжний баланс України з коментарями та аналізом, інформацію про фінансові ринки, законодавство України, іншу офіційну інформацію.

‣ <http://www.sts.gov.ua> Сайт Державної податкової служби. Серед інших матеріалів на сайті публікується інформація про податкове законодавство, описана система оподаткування в Україні, представлена бізнес-інформація, у тому числі інформація за індексами інфляції, розміри мінімальної заробітної плати та облікові ставки НБУ та інша офіційна інформація, подані посилання до сайтів органів законодавчої, виконавчої та судової влади, податкових відомств країн-учасниць СНД та інших держав.

‣ <http://www.ncee.net/> Сайт Council for Economic Education (США). На сайті багато інформації англійською мовою

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ САЙТИ

‣ <http://www.business.ua> Щотижневий видання – газета “Бізнес”. На сайті подані аналітичні матеріали та сайти, що публікуються у газеті. Основні рубрики: Держава та економіка. Фінанси. Промисловість. Практика підприємництва, менеджмент, маркетинг та технології, торгівля, податки.

‣ <http://kontrakty.ua> Український діловий щотижневик “Галицькі контракти” подає ділові новини, статті та матеріали з фінансів, економічної теорії і практики тощо.

‣ <http://www.investgazeta.net> Українська інвестиційна газета “Інвестгазета” – всеукраїнський фінансово-економічний тижневик. Це професійне ділове видання, що висвітлює питання та проблеми вітчизняного бізнесу, світових ринків, перспектив залучення інвестицій. Подає новини фінансового та фондового ринків, інформацію про діяльність компаній, банків, аналітичні огляди, рейтинги, практичні рекомендації з менеджменту та маркетингу.

‣ <http://www.intellect.org.ua> Інтернет-портал аналітичних центрів України надає аналітичним центрам право публікувати свої матеріали (новини, аналітичні огляди, прогнози). За матеріалами сайту проводяться дискусії; відвідувачі сайту мають можливість залишити свої коментарі.

‣ <http://finance.ua> На сайті подається огляд валютного та аграрного ринків, фондового ринку України, Росії та країн дальнього зарубіжжя, готівкових та офіційних курсів валют, фінансові результати діяльності банків, українські та світові індекси фондового ринку, динаміка, графіки та таблиці.

‣ <http://www.ier.com.ua/> Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій наводить місячний економічний

моніторинг України, моніторинг інфраструктури України, наукові матеріали, книги.

<http://web.nlau.net> Локальна комп'ютерна мережа Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», де надається додаткова література для самостійної роботи студентів.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Кафедра економічної теорії використовує такі критерії при проведенні підсумкового контролю (заліку) економічної теорії:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Нац. ун-ті «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого»
A	Відмінно - відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90-100
B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	80-89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75-79
D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	70-74
E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	35-59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язків повторний курс	1-34

6. ЗАПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Економіка як сфера господарської діяльності людей. Економіка як наука.
2. Предмет економічної теорії.
3. Методологія економічної теорії. Загальнонаукові та специфічні методи економічного дослідження.

4. Функції економічної теорії. Взаємозв'язок економічної теорії, економічної політики і права.
5. Етапи виникнення, становлення та розвитку економічної теорії.
6. Суспільне виробництво та його основні фактори.
7. Виробнича функція. Економічна та соціальна ефективність суспільного виробництва.
8. Виробничі можливості суспільства. Крива виробничих можливостей. Альтернативні витрати.
9. Сутність та основні типи відтворення.
10. Власність: поняття, економічний та юридичний зміст. Форми власності.
11. Право власності. Специфікація прав власності. Трансакції та трансакційні витрати. «Пучок правомочностей» А. Оноре.
12. Економічні системи: сутність, типи, види, моделі.
13. Перехідна економіка. Трансформаційна економіка. Моделі переходу до ринку.
14. Товарне виробництво: сутність, умови виникнення, типи.
15. Товарна форма продукту праці. Економічні блага. Товар та його властивості. Послуга.
16. Закон вартості та його функції.
17. Сутність і функції грошей. Поняття грошової системи. Закони грошового обігу.
18. Ринок: сутність, види та функції. Ринкова інфраструктура.
19. Механізм функціонування ринку. Закони попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Поняття еластичності попиту і пропозиції.
20. Підприємницька діяльність: сутність, принципи, види, організаційні форми.
21. Конкуренція: сутність і функції в ринковій економіці. Механізм конкурентної боротьби.
22. Моделі досконалої і недосконалої конкуренції.

23. Монополізм, його природа, типи, форми наслідки. Конкурентна та антимонопольна політика.
24. Домогосподарство як економічний суб'єкт: поняття, класифікація, функції.
25. Поведінка домогосподарств (споживачів) на ринку товарів та послуг. Раціональний споживчий вибір.
26. Корисність: поняття, види. Закон спадної граничної корисності. Бюджетна лінія. Крива байдужості. Рівновага споживача.
27. Фірма: сутність та функції. Теорії фірми. Види фірм (підприємств).
28. Ресурси фірми. Капітал фірми: сутність, структура. Кругооборот та оборот капіталу.
29. Рівновага фірми як виробника.
30. Економічні витрати фірми: сутність, види. Собівартість продукції.
31. Дохід фірми та його види.
32. Прибуток фірми. Умови максимізації прибутку фірми. Безбитковість і рентабельність. Економічний зміст банкрутства.
33. Ціноутворення на продукцію фірми: сутність, методи. Цінова політика та цінові стратегії фірми.
34. Ринок праці та особливості його функціонування.
35. Заробітна плата, її економічна природа та функції. Організація оплати праці в Україні. Форми і системи заробітної плати.
36. Ринок капітальних благ. Процент. Інвестиційні блага, інвестиційні кошти та інвестування. Дисконтування.
37. Ринок послуг капіталу. Рентна оцінка як ціна послуг капіталу. Лізинг як засіб фінансування інвестиційних проектів.
38. Ринок позичкового капіталу. Поняття позики. Попит і пропозиція позичкового капіталу. Ставка процента. Кредит і його види.
39. Земля як фактор виробництва. Земельні та аграрні відносини. Власність на землю та її форми. Рента: диференційна, абсолютна, монопольна. Рентні відносини.

40. Ринок землі та особливості його функціонування. Капітальна ціна землі. Нормативна та експертна грошова оцінка земельних ділянок.
41. Ринок оренди землі. Орендна плата як прокатна ціна землі.
42. Предмет, основні проблеми і цілі макроекономіки.
43. Валовий внутрішній продукт: сутність, форми та методи обчислення. Реальний і номінальний ВВП. Валовий національний продукт.
44. Національний дохід: його структура, форми та значення в економіці.
45. Національне багатство: сутність, структура, джерела зростання.
46. Ефективність макроекономіки: сутність, основні показники.
47. Економічна рівновага: сутність, види та передумови.
48. Макроекономічна рівновага в моделі «сукупний попит і сукупна пропозиція».
49. Економічне зростання: сутність, форми, типи. Моделі економічного розвитку.
50. Концепція національних інноваційних систем. Створення національної інноваційної системи України.
51. Людський розвиток як мета і критерій економічного розвитку.
52. Економічна роль та функції держави. Державна власність і державний сектор економіки.
53. Соціальна політика держави: сутність та напрями реалізації.
54. Економічний цикл: сутність, фази, види. «Довгі хвилі» М. Д. Кондратьєва.
55. Економічні кризи: сутність, характерні риси, види, наслідки.
56. Зайнятість і незайнятість населення. Безробіття: причини, форми і види. Закон А. Оукена. Крива А. Філіпса. Особливості сучасної політики зайнятості в Україні.
57. Інфляція: сутність, причини, типи та соціально-економічні наслідки. Антиінфляційна політики та особливості її здійснення в Україні.
58. Грошова маса країни і грошові агрегати. Швидкість обігу грошей. Рівень монетизації ВВП.

59. Грошовий ринок та механізм його функціонування. Банківський та грошовий мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку.
60. Поняття кредитно-банківської системи.
61. Центральний банк країни та його функції. Грошово-кредитна політика центрального банку.
62. Комерційні банки, їх операції та послуги. Чистий прибуток комерційного банку.
63. Страхування: сутність і функції. Страхова послуга. Страховий ринок.
64. Сутність і види цінних паперів. Інвестиційний ресурс цінних паперів. Форми доходів за цінними паперами.
65. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та організація її діяльності.
66. Фінанси: сутність і функції в ринковій економіці. Фінансові ресурси і відносини. Фінансова система та її структура.
67. Державний бюджет. Доходи й видатки державного бюджету. Фіскальна політика держави. Шляхи збалансування державного бюджету.
68. Податкова система. Форми та види податків і порядок їх стягнення. Ефект Лаффера.
69. Державний борг: причини виникнення та види. Управління державним боргом.
70. Поняття світового господарства. Соціально-економічні особливості розвитку основних сфер світової економіки.
71. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні організації.
72. Економічна глобалізація: сутність, характерні риси та тенденції розвитку.